شۆڕشي بةردةوام ضي ية؟ بةلَطةنامةكان

نووسيني: ليؤن ترؤتسكي
وةرطيراني: ئاسؤ شابان

بیرۆکەی شۆرشی بەردەوام، لەم کاتەدا داوای ئەوپەری سەرنجی هەر مارکسیەک دەکات لەبەرئەوەی، پێشکەوتنی ململانێی ئایدۆلۆژی و ململانێی چینایەتی بە تەواوی ئەم باسەی لە بیرەوەری جیاوازیە کۆنەکانی نێوان مارکسیەکان و ڕوسەکان دەرهێناوە و پێشنیارکردنی وەک باسێکی پەیوەست بە شۆرشی جیهانی بە شێوەیەکی گشتی و پەیوەندیکانی ناوەوەو شێوەکانی .
مانای بیرۆکەی شۆرشی بەردەوام بۆ ئەو وولاتانەی کە گەشەی بۆرژوازیەت تیایاندا دواکەوتوە، بە تایبەت کۆلۆنیال و نیمچە کۆلۆنیالەکان چارەسەری راستەقینەو تەواو بۆ مەهامە دیموکراتیەکان و مەهامی ڕزگاری نەتەوایەتی تیایدا، ناتوانرێ بێتە دی تەنها بە دیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا نەبێت ،کەوا پێشرەوایەتی گەلی ژێردەست دەکات، وەبە شێوەیەکی تایبەت جەماوەرە جوتیاریەکەی .
مەبەست تەنها لە باسە کشتوکالیەکان نیە، بەلکو باسە نەتەوەیەکانیشە، کە دەورێکی سەرەکی هەیە لەشۆرشی دیموکراتیدا بۆ جووتیاران، ئەوانەی کە زۆرینەی تەواوی وولاتە دواکەوتوەکانیان پێک هێناوە، وە بەبێ هاوپەیمانێتی نێوان پرۆلیتارياو جوتیاران ، ناتوانرێ مەهامی شۆرشی دیموکراتی بسازێنرێ، وە هەتا ناتوانرێ بەشێوەیەکی جدیش پێشنیار بکرێت. بەڵکە هاوپەیمانێتی نێوان ئەم دوو چینەش نایەتە دی بەبێ خەباتێکی سەرسەختانە دژی بۆرژوازی لیبرالی نەتەوەیی .
هەرچەند بێ پانتایی قۆناغە سەرەتاییەکانی شۆرش لە وولاتە جیاکاندا، ناتوانین لە هاوپەیمانێتی شۆرشگێرانەی نێوان پرۆلیتارياو جوتیاران تێبگەین، تەنها لە ژێر سەرکردایەتیەکی سیاسیدا نەبێ بۆ پێشرەوانی پرۆلیتاریای رێکخراو لە پارتێکی کۆمۆنیستدا ئەمەش بەو مانایە دێ کە ناتوانرێ سەرکەوتنی شۆرشی دیموکراتی بگاتە ئەنجام, تەنها لە ڕێگەی دکتاتۆریەتی پرۆلیتارياوە نەبێ، کە ئەویش پشتیوانە بە هاوپەیمانیەتی لەگەڵ جوتیاراندا ، کە یەکەم جار مەهامی شۆرشی دیموکراتی تیایدا بە دیدێت. گەرهاتوو دروشمی بلاشیفەی کۆن (دکتاتۆریەتی کرێکاران و جوتیارانی دیموکرات) لە بۆچوونی مێژووییەوە نرخاند، بەتەواوی دەربرینی ئەو پەیوەندیە دەدۆزینەوە کەلە نێوان پرۆلیتارياو جوتیاران و بۆرژوای لیبرالدا هەیە ، کە لە سەرەوە دیاری کراوە، شۆرشی ئۆکتۆبەریش ئەمەی سەلماند، بەڵام دارشتنە کۆنەکەی لینین پێشتر سنووری بۆ سرووشتی ئەو پەیوەندیە رامیاریە هاوبەشەی نێوان پرۆلیتارياو جوتیاران لە نێو بەشە شۆرشگێرەکەیدا دانەنا ، بە چەند دەربرینێکی تر ، ئە و داڕێژراوەی بە زۆر پەسندکرد کەلە هەندێ سەپێندراوی نادیاری جەبریدا هاتبوو ، کە دەبوایە ئاوالّە بوایە، لە ئەنجامی تاقیکردنەوەی مێژوودا، لە بەرامبەر هەندێ ژمێردیاری دیارکراودا ، تاقیکردنەوە مێژووییەکان ئەوەیان سەلماند ، لە بارودۆخێکدا کە هیچ لێکدانەوەیەکی تری قبول نەدەکرد. بەشداربوونی جووتیاران هەرچۆنێک بێت گرنگی شۆرشگێرایەتی، ناتوانێت بێلایەن بێت ، ئەی چۆن سەرکردە بێت. جووتیاران یان بە دوای کرێکاران دەکەون یان بۆرژوازی ، ئەمەش ئەوەدەگەیەنێ کە ئەوان ناتوانن لە (

دکتاتۆریەتی کرێکاران و جووتیارانی دیموکرات) تێبگەن، تەنها بە دیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا نەبێ ، کە جەماوەری جووتیاران بە دوا خۆیدا رادەکێشی .

دکتاتۆریەتی دیموکراتی کرێکاران و جووتیاران وەک پەیڕەو باشترین ناوەرۆکی چینایەتی دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریای هەیە ، ناشیەتە پێکهاتن لەکاتێکدا نەبێ کە بتوانرێ پارتێکی شۆرشگێری بێلایەن رێک بخرێت ، کە بەرژەوەندیە دیموکراتیەکانی جووتیاران و بۆرژوازی بچوک بە شێوەیەکی گشتی دەربرێت .

حیزب بە یارمەتی پرۆلیتاریا دەتوانێ دەست بەسە دەسەڵاتدا بگرێت و وە دەست نیشانی بەرنامەی شۆرشگێری بکات، مێژووی نوێ، بە تایبەتی مێژووی ڕوسیا لە نێوان ئەم (25) ساڵەی دوایدا دەست نیشانی ئەوە دەکات کە ناتوانرێ بەسەر ئەو ریگریەدا بپەرنەوە، بەبێ دروستکردنی حیزبێکی جووتیاری واتە وونکردنی بۆرژوازی بچووک (جووتیاران) بۆ ئازادی ئابووری و سیاسی ، وە بوغرای قوولی ناوەوەیان رێدەدات بە هەندێ لە توێژەکانی سەرەوەیان لەگەڵ بۆرژوازی گەورەدا هاوپەیمان بن ، لەکاتی یەکالآبوونەوەودا وە بە تایبەتی لە کاتی شەرو شۆرشدا ، لەکاتێکدا هەموو توێژەکانی تری دنیا لەگەڵ پرۆلیتاریادا هاوپەیمان دەبن ، توێژەکانی ناوەندیش ناچار دەبن لە نێوان ئەم دوو هێزە گەورەیەدا یەکێک هەڵبژێرن ، لە نێوان رژێمی کرنسکی و دەسەلاتی بەلشەفیدا ، لە نێوان کیومنتانغ و دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریادا ، ناکرێت و نابێت رژێمێکی نێوەند هەبێت ، واتە دکتاتۆریەتی دیموکراتی کرێکاران و جووتیاران .

هەوڵدانی ئەمرۆی کۆمۆنیستی نێونەتەویی، سەپاندنی دروشمی (دکتاتۆریەتی کرێکاران و جووتیارانی دیموکراتە) بەسەر وولاتانی خۆرهەلاتدا کە زۆر دەمێکە مێژوو پیادەڕوات هیچ مانایەکی نیە تەنها مانای کۆنەپەرستی نەبێت ، وە هێندەی ئەم درووشمە لە بەرامبەر درووشمی دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریادا بەکاردەهێنرێت کە لەرووی رامیاریەوە یارمەتی هەڵوەشاندنەوەو تواندنەوەی پرۆلیتاریا دەدات لە نێو جەماوەری بۆرژوازی بچوکدا ، بەمەش بارودۆخێکی لەبار هەلدەکەوێ بۆ دروست بوونی دەسەڵاتی بۆرژوازی نەتەوەیی‌و لە نێو چوون و داروخانی شۆرشی دیموکراتی ، خستنە ناوەوەی ئەم درووشمە لە بەرنامەی کۆمۆنیزمی نێونەتەوەیی ، لە راستید ا خیانەتێکی مارکسیانە بوو لە داب و نەریتی ئۆکتۆبەری بەلشەفی .

دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا کە دەسەڵاتی گرتە دەست وەک هێزێکی سەرکردایەتی شۆرشی دیموکراتی ، بە دڵنیاییەوە بە شێوەیەکی سەرەکی و خێرا رووبەرووی هەندێ تێکشکاندنی قووڵ دەبێتەوە لە یاسای خاوەندارێتی بۆرژوازی ، شۆرشی دیموکراتی ، لە کاتی گەشەکردنیدا راستەوخۆ دەگۆرێت بۆ شۆرشێکی سۆسیالیستی و پاشان دەبێتە شۆرشێکی بەردەوام .

وەرگرتنی دەسەڵات لە لایەن پرۆلیتاریاوە سنوور بەندی شۆرش ناکات ، بەڵکو تەنها والآی دەکاتەوە ، وە ناتوانرێت لە بنیادی سۆسیالیستی تێبگەین تەنها لەسەر بنەمای ململانێی چینایەتی نەبێ لەسەر ئاستی نەتەوەیی و نێودەوڵەتی . ئەم ململانێیە ، بەلەبەر چاو گرتنی یەکجارەکی دەسەڵاتی پەیوەندیە سەرمایەداریەکان لە سەر ئاستی جیهانی ، بە دڵنیاییەوە دەگاتە ئاستی تەقینەوەی توند ، واتە شەری ناوخۆ لە ناوەوەو شەری شۆرشگێرانەش لە دەرەوە ، بەمەش سونەتی بەردەوام بوونی خودی شۆرشی سۆسیالیستی دروست دەبێت ، گەر هاتوو پەیوەست بوو بە وولاتێکی دواکەوتووەو شۆرشی دیموکراتی تیایدا دروست ببوو ، یان بە وولاتێکی سەرمایەداری کۆنەوە کە بۆ ماوەیەکی زۆر درێژ بە دیموکراتییەت و پەرلەمانتارێدا رۆیشتبێت .

ناتوانرێ شۆرشی سۆسیالیستی لە سنووری نەتەوەییدا تەواو بکرێت ، یەکێ لە هۆیە سەرەکیەکانی قەیرانی کۆمەڵگەی بۆرژوازی لە بوونی نەتەوەی بەرهەم هاتوو پێکدێت ، کە ئەم کۆمەڵگایە دروستی کردووەو

دەیەوێت لە سنووری دەوڵەتێکی نەتەوەییدا بچێتەدەرێ، لەئەنجامی ئەمەشدا شەڕەکانی ئیمپریالیزم لە لایەک و وولاتە یەکگرتووە بۆرژوازیە ئەوروپییەکان لە لایەکی تر دێتە گۆڕێ .
شۆڕشی سۆسیالیستی لەنێو چوارچێوەی نەتەوەدا دەست پێدەکات و وە لەسەر ئاستی نێودەوڵەتی گەشە دەکات ، پاشان لەسەر ئاستی جیهانی تەواو دەبێت . بەمەش شۆڕشی سۆسیالیستی بەردەوام مانایەکی تازەتری دەبێت ، فراوانتر لە ووشەیەک، ناتوانێ تەواو ببێت تەنها بە سەرکەوتنی یەکجارەکی کۆمەلگەی تازە نەبێت بەسەر هەموو ئەستێرەکەماندا .
ئەو وێنەیەی لە سەرەوە بۆ گەشەی شۆڕشی جیهانی کێشامان ، مەسەلەی وولاتانی (پێگەیشتوو) یان (پێنەگەیشتوو)بۆ سۆسیالیزم ڕەت دەکاتەوە ، بە پێی ئەو داڕێژراوە داواکراوە نەبزوەی کە بەرنامەی کۆمۆنیزمی نێودەوڵەتی ئێستا دایناوە هێندەی سەرمایەدار بازاری جیهانی و دابەشکردنی جیهانی کارو هێزی جیهانی بەرهەم هێنانی دروست کردوە ، کۆی ئابووری جیهانیشی بۆ بنیادی سۆسیالیزم ئامادە کردوە .
هەموو وولاتە جیاکانی دنیا دەیگەنێ ، هەریەک بە ڕێگەیەکی جیاوازو لە بارودۆخێکی گونجاودا ، وولاتانی دواکەوتوو دەتوانن پێش وولاتانی پێشکەوتوو بگەنە دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا بەلام دواتر دەگەنە سۆسیالیزم .
وولاتێکی دواکەوتووی کۆلۆنیال یان نیمچە کۆلۆنیال کە پرۆلیتاریا تیایدا تەواو خۆی ئامادە نەکردووە کە جووتیاران لە دەوری خۆی کۆکاتەوە و دەسەلات بگرێتە دەست ، ئەو بە پێی ئەم زەمینەیە بێ توانایە شۆڕشی دیموکراتیەت تەواو بکات ، بەلام لە وولاتێکدا کە پرۆلیتاریا دەگاتە دەسەلات لە ڕێگەی شۆڕشی دیموکراتیەوە ، هەمان چارەنووسی دکتاتۆریەت و سۆسیالیستی پێشووی نابێت ، بارمتەی هێزی بەرهەم هێنانی نەتەوەیمان کرد بە هێندەی بارمتەی پێشکەوتنی شۆڕشی سۆسیالیستی جیهانی .
بیرۆکەی سۆسیالیزم لە یەک وولاتدا ، کە لەسەر ڕەچکەی دژایەتی ئۆکتۆبەر ڕوابێت ، تەنها تاکە بیرۆکەیەکە کە بە شێوەیەکی قوڵ و دروست پێچەوانەی بیرۆکەی شۆڕشی بەردەوام دەبێت ، هەوڵدانی پیاوانی ڕیزی دوو ، لەژێر نەشتەری ڕەخنەدا ، بیرۆکەی سۆسیالیزمی لە یەک وولاتدا سنوور بەند کرد ، لە ڕووسیای تەنیادا بەهۆی تایبەتمەندێتی تایبەتی (گەورەیی و بەروبوومە سروشتیەکان) کارەکان چاک ناکات بەڵکە زیاتر خراپی دەکات ، وازهێنان لە هەڵوێستی جیهانی ، بە شێوەیەکی مسۆگەر دەگاتە ڕێکەوتنی نەتەوەیی ، یان بۆ تێروانینی باشترین و چاکترینی تایبەت کە ڕێگە دەدات بە هەندێ وولات گەمەی سەرکەوتنی پێ ببەخشێ ، کە وولاتانی تر ناتوانن بیگەنێ .
دابەشکردنی جیهانی بۆ کار ، وە پشت بەستنی پیشەسازی سۆڤیەت لەسەر تەکنەلۆجیای بێگانە و وە پشت بەستنی هێزی بەرهەم هێنان لە وولاتانی پێشکەوتوودا لەسەر مادەی خامی ئاسیا ...هتد ، دروست بوونی کۆمەڵگەی سۆسیالیستی بێلایەن و دابراو لە هەر پارچەیەک بێت لە جیهاندا کردۆتە مەحاڵ .
بیرۆکەی ستالین و بۆخارین دژایەتی شۆڕشی دیموکراتی بە شۆڕشی سۆسیالیستی بە تەنها بە شێوەیەکی میکانیکی ناکەن، بەدەر لە تاقیکردنەوەکانی شۆڕشەکانی ڕووسیا بەڵکو شۆڕشی نەتەوایەتی بەسەر شۆڕشی جیهانیدا پێ باشترە .
ئەوان بەروبوومی وولاتانی دواکەووتو دەخەنە خزمەت بنیادنانی رژێمی دیکتاتۆری دیموکراتی ، کە هێنانەگۆڕێی مەحاڵە و لە ڕووی دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریادا بەرزی دەکاتەوە ، بەمەش هەندێ خەیاڵ و ئەندێشە دەچێتە نێو ئەم بیرۆکەیە لە سیاسەتدا کە خەباتی پرۆلیتاریا ئیفلیج دەکات ، لە پێناو دەسەلات لە خۆرهەلات و قووڵبوونەوەی سەرکەوتنی شۆڕشەکانی وولاتانی داگیرکراو .
بە پێی بیرۆکەی پیاوانی ریزی دوو ، گرتنی دەسەلات لەلایەن پرۆلیتاریاوە ، خۆی لە خۆیدا شێوەیەکە لە تەواوکردنی شۆڕش بە پلەی نەوەد ، بە پێی دەربرینی ستالین سەردەمی والابوونی چارەسەری

نەتەوایەتیە ، بیرۆکەی تێکەڵاو بوونی کۆلاک بە سۆسیالیزم وە بیرۆکەی (پالەوانانی کاریگەر) بۆرژوازی جیهانی ، ناتوانرێت لە یەکتر جیابکرێنەوە ، وەهەروەها لەگەڵ بیرۆکەی سۆسیالیزم لە تەنها یەک وولاتدا ، پێکەوە دەوەستن و پێکیشەوە هەرەس دێنن .

بیرۆکەی سۆسیالیزمی نەتەوەیی(کۆمۆنیزمی نێونەتەوەیی) وەک چەکێکی یارمەتیدەر بەکاردەهێنێ و دەیخاتە خزمەت خەبات کردن لە دژی بەکاربردنی چەک ، سیاسەتی ئێستای کۆمۆنیزمی نێونەتەوەیی ، پەیرەوەکەیی و هەڵبژاردنی سەرۆکەکانی تەواو لەگەڵ ئەو ڕۆچونەدا دێتەوە ، وە کردویەتیە تیپێکی یاریدەدەرو هیچ ئامادەییەکی نیە بۆ دەرئەنجامدانی ئەو مەهامەی کە پێشنیاری لەسەر کرابوو بە شێوەیەکی بێلایەن .

بەرنامەی کۆمۆنیزمی نێونەتەوەیی ، ئەوەی بۆخارین دایناوە ، بە تەواوی گواستنەوەیە ، هەوڵدانێکی بێ هوودەیە بۆ سەرکەوتن لە نێوان بیرۆکەی سۆسیالیزم لە یەک وولاتدا لەگەڵ مارکسیزمی نێونەتەوەیی ، لەکاتێکدا ناتوانین ئەوەی دواهەمین لە ڕەوتی بەردەوامی شۆرشی جیهانی جیابکەینەوە . خەباتی نارەزایەتیەکانی چەپە کۆمۆنیستەکان لە پێناو سیاسەتێکی دروستداو وە پەیرەوێکی چاک لە کۆمۆنیزمی نێونەتەوەییدا ، بە شێوەیەک لەگەڵ خەبات لەپێناو بەرنامەیەکی مارکسی بەستراوەتەوە کە لەیەکتر جیاناکرێنەوە ، وە مەسەلەی بەرنامە بەستراوەتەوە بە دوو بیرۆکەی دژ بەیەکەوە : بیرۆکەی شۆرشی بەردەوام و بیرۆکەی سۆسیالیزم لە یەک وولاتدا. کێشەی شۆرشی بەردەوام لە دەمێک کاتەوە نەخشە بۆ پانتایی ئەو ناکۆکیەی نێوان لینین و ترۆتسکی کێشاوە ، وەباشتر لەوەش ، مێژووش بەکاری هێناوە بەکارهێنانێکی تەواو . ئەم فرمانە بەستراوەتەوە بە خەبات لە نێوان بیرورا بنەرەتیەکانی مارکس و لینین لە لایەک و بژارکردنی ناوەندیش لە لایەکی تر .